Jaarverslag 2015

BLADGROEN

CONTACTBLAD VAN IVN BERNHEZE

BELEEF DE NATUUR!

IVN

Het IVN is een vereniging die bijdraagt aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu, landschap en leefomgeving.
Verspreid over Nederland heeft het IVN 174 plaatselijke afdelingen. Meer dan 20.000 leden zetten zich actief in voor de natuur en het milieu door middel van allerlei voorlichtende en educatieve activiteiten voor jong en oud, zoals excursies, cursussen, tentoonstellingen en lezingen.

BLADGROEN

4	Bestuur
6	Weidevogel Bescherming Bernheze
8	Floron werkgroep
9	Natuurgidsen
10	Venel Bernheze
11	Gemeentelijke plannen
12	Vlinder- en Libellen werkgroep
13	Uilenbescherming

Voorwoord

Voor het eerst brengen we in een extra uitgave van Bladgroen het overzicht van het afgelopen jaar uit.
Twee leden zijn ons ontvallen in 2015, Cornel Snels en Cor Heesakkers.
2015 stond vooral in het teken van ons 30 jarig jubileum, het verlaten van ons vertrouwde nest in de Groenling in Heeswijk en een nieuwe intrek te nemen in het Cultureel Centrum Servaes in Dinther. Wij hadden voor deze verhuizing heel veel hulp van Peter Kriele die de verhuizing uitstekend ondersteund heeft. Peter bedankt!
In 2015 hebben enkele leden een nieuwe weidevogelwerkgroep opgericht die vervolgens zeer actief en met geweldige resultaten aan de slag is gegaan in het weide gebied De Bleken.
Tot slot, wil ik al onze werkgroep leden bedanken die in 2015 IVN Bernheze sterk hebben gemaakt door hun grote inzet. Een hecht team van actieve leden zorgt daarvoor. Een team dat we graag zien groeien uit onze leden en mooier nog met nieuwe leden die onze vereniging komen versterken. De nieuwe leden die we in 2015 hebben mogen begroeten, familie Van Kessel uit Heeswijk, heten we namens het bestuur van harte welkom.

IVN Bernheze heeft toekomst.

Frans de Laat,
Interim voorzitter

COLOFON

REDACTIE:
Léon Weeterings, John Davies

DRUKKER:
Editoo B.V. te Arnhem

KOPIJ:
redactie.bladgroen@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen al dan niet te plaatsen, in te korten of aan te passen.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden door middel van fotokopieën, elektronisch, mechanisch, opnamen of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

FSC
www.fsc.org
MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C017135

Bestuur

Bestuursleden
Frans de Laat (voorzitter), John Davies (secretaris), Jan Smets (penningmeester), Ien van Grunsven, Mariken Ruiter, Léon Weeterings.

Leden
Het aantal leden blijft stabiel en aan het einde van het jaar was dat 119. In 2015 hebben vier nieuwe leden zich aangemeld; er waren twee opzeggingen en we moesten het verlies van twee trouwe leden betreuren.

Vergaderingen
Er zijn zeven bestuursvergaderingen geweest in 2015 en er waren twee algemene leden vergaderingen op 25 maart en 19 november.

Vacatures bestuur
Een doorlopend probleem voor de vereniging is het vinden van bestuursleden en we hebben dringend behoefte aan versterking van het bestuur. Bestuursleden moeten na twee termijnen van drie jaar aftreden maar te vaak moeten mensen langer in functie blijven omdat er geen vervanger is. Hopelijk krijgen wij nieuwe impulsen op ons nieuw adres en ook mensen – bestaande leden of nieuwkomers - die bereid zijn om de vereniging te helpen besturen!

Jubileum
Op 30 mei hebben we het 30 jarig jubileum gevierd met een rondleiding door de Ontmoetingstuin en CC Servaes, een wandeling door het Aa-dal en hapje en een drankje.

Verhuizing
De belangrijkste ontwikkeling voor de vereniging in 2015 was het verlaten van ons oude, vertrouwde 'clublokaal' De Groenling in de Veldstraat in Heeswijk en het verhuizen naar een nieuw onderkomen in het Cultureel Centrum (CC) Servaes in Dinther.
Alhoewel het fijn was om een eigen plek te hebben, maakten we te weinig gebruik hiervan om de steeds hogere kosten te rechtvaardigen. De locatie was niet optimaal en bezoekers vonden De Groenling moeilijk te vinden, zeker sinds de ingang naast de oude huisartsenpraktijk afgesloten was en we via de brandgang achter Hopveld bij onze achterdeur moesten komen.
Verder was er geen 'natuur' naast ons clublokaal en de tuin was meer een last dan een lust! Dit is bij CC Servaes heel anders: we zitten naast de mooie Ontmoetingstuin, er wordt een klein Natuur- en Milieueducatie (NME) centrum opgezet in het opgeknapte oude knekelhuis en we kunnen via het Servaespad zo het Aa-dal in wandelen.
We hebben nu ook geen zorgen meer over het schoonmaken, bevoorraden van de keuken, zetten van koffie, enz. wat allemaal door de beheerders van CC Servaes wordt gedaan. We kunnen ons nu ook profileren onder de vele gebruikers van het centrum en dit zal hopelijk nieuwe leden en meer participanten voor lezingen e.d. opleveren.

John Davies, secretaris

In Memoriam

Cor Heesakkers
Zaterdagmorgen 14 november begonnen we met het afronden van het knotwerk bij de Kilsdonkse Molen. Vervolgens genoten we samen van de aangeboden koffie. Maar helaas ging het daar mis. Cor Heesakkers uit Schijndel, werd niet goed. Het bleek dat hij hartproblemen had. We starten meteen met reanimeren en belden ondertussen de ambulance. Zij zetten met al hun inzet ons werk voort. Helaas hadden al die inspanningen geen effect. Hij overleed in het ziekenhuis in het bijzijn van zijn naaste familieleden. We moeten voortaan een enthousiaste vrijwilliger missen.

Cornel Snels
Onverwacht kregen we het bericht dat ons oud bestuurslid Cornel Snels op 4 juli 2015 is overleden. Cornel is 83 jaar geworden. Het bericht van zijn overlijden kwam vooral onverwacht omdat Cornel ons steeds beloofde dat hij zeker ouder dan honderd zou worden. Hij was bestuurslid van 2003 tot 2009. In zijn bestuursperiode volgde hij de vereniging intensief, kende veel leden en steunde stevig bij het koers houden. Voor mij een markante persoonlijkheid waarmee ik graag bijpraatte over de ontwikkelingen in de vereniging en in de natuur. We zullen Cornel missen.

BladGroen

Redactieleden
Theo Brienen, Léon Weeterings, John Davies, Eric Kaelen.

Opmaak
Léon Weeterings en Eric Kaelen.

Evaluatie
De redactie van Bladgroen is in 2015 twee keer, in het begin van het jaar en in het najaar, samen gekomen om de onderwerpen van de twee jaarlijkse uitgaven vast te stellen. De redactieleden hebben “hun” artikelen op tijd en in de juiste vorm en met voldoende foto’s aangeleverd bij de twee redactieleden die daarmee de opmaak van het blad hebben gemaakt. Bij deze opmaak zijn de artikelen zo aangepast dat ze zo veel mogelijk pagina vullend waren. John Davies heeft de actuele leden bestand naar Eric Kaelen gestuurd voor de verzending van het blad naar de leden. Na de eindcontrole door alle redactieleden heeft Eric Kaelen het adressen bestand naar de drukker gestuurd en opdracht gegeven om het blad te laten drukken en te versturen. Uiteindelijk resulteerde dit in een oplage van 160 exemplaren per uitgave en bestonden de twee uitgaven elk uit 20 pagina’s in kleur.

Planning
Voor 2016 worden er twee bijeenkomsten, in januari/februari en september, gepland voor het samenstellen van het voor- en na-jaars nummer van Bladgroen. Daarnaast wordt het jaarverslag voor de eerste keer als een zelfstandige document uitgegeven.

Eric Kaelen

Cursus Diersporen

Organisatie
Mariken Ruiter

Docent
Annemarie van Diepenbeek. Zij is auteur van de in Nederland veel gebruikte Veldgids Diersporen en co-auteur van de Veldgids Europese Zoogdieren

Deelnemers
Er waren 25 deelnemers, van IVN Bernheze, IVN Uden, IVN Oss en IVN Veghel.

Data en plaatsen
De diersporencursus bestond uit 5 theorieavonden (20.00 – 22.15 uur) en 2 veldlessen (9.30-12.00 uur). De avonden vonden plaats op dinsdag 10, 24 en 31 maart, 7 en 21 april 2015 in Heeswijk-Dinther. De veldlessen op de zaterdagochtenden 4 (Maashorst) en 11 april 2015 (Watergat).

Programma
les 1: loopsporen (prenten, sporen en wissels)
les 2: vraatsporen (herbivoren) en prooiresten (carnivoren)
les 3: uitwerpselen, (rui-)veren en -haren
les 4: braakballen + introductie in het braakballen pluizen
les 5: nesten en holen, veeg- en markeerbomen, zand- en modderbaden + (beperkt) sporen ongewervelden

Cursisten bekijken muizensporen.

Weidevogel Bescherming Bernheze

In 2015 is de werkgroep Weidevogel Bescherming Bernheze opgericht. Dit is een samenwerking tussen Brabants Landschap, IVN, ZLTO, WBE en Gemeente Bernheze. Een aantal leden van deze groep zijn lid van IVN Bernheze.
Het doel van deze groep is het beschermen van nesten met eieren en later jongen van weidevogelsoorten, bij bewerking van weide en akker. Weidevogelsoorten zijn o.a.: kievit, scholekster, wulp en gele kwikstaart.
Het werkgebied in 2015 was 'De Bleeken', indien er in de toekomst meer vrijwilligers beschikbaar zijn kan het werkgebied uitgebreid worden.

Coördinator
Laura van Venrooij-Wilbers

Vrijwilligers
Eric van Dijk (IVN), Femke Brouwer (IVN), Frank van Venrooij (IVN), Harry van den Berg (IVN-WBE), Willem Wijmenga (WBE) en Johan Broeren (WBE).

Activiteiten en werkzaamheden
Op maandagen (vanaf 13:00 uur) en op woensdagen (vanaf 09:00 en een avondgroep vanaf 19:00 uur) verzamelt de groep vrijwilligers zich bij sterrenwacht Halley, vanwaar de groep met verrekijkers, bamboe stokken en mandjes, schepje, tape, watervaste stift en smartphones het gebied intrekt.
Alvorens de akkers te betreden, moet eerst toestemming worden gevraagd bij de grondeigenaren.
Het observeren van het gedrag van de weidevogels met verrekijkers is van groot belang, om verstoring van de weidevogels te voorkomen. Daarna nesten lokaliseren en deze met GPS invoeren op m.weidevogelbescherming.nl.
Zo nodig het nest met de eieren markeren en in een mandje leggen. Daarna contact opnemen met de grondeigenaar/bewerker en vragen welke bewerkingen hij de komende tijd gaat doen. Alles nauwkeurig blijven volgen.

Weidevogel
Bescherming
Bernheze

Resultaten
Vele eieren zijn uitgekomen, er was weinig predatie van eieren. Er zouden wel meer jongen vliegvlug moeten worden.
- Het eerste kievitsnest met vier eieren werd gevonden op 30 maart (W. Juijn)
- Het eerste scholeksternest met twee eieren op 29 april (R. van Grinsven)
- Het eerste kwikstaartennest met vier eieren op 11 mei (W. Juijn)
- Het eerste wulpennest, eerst met drie maar één dag later vier eieren op 18 mei (W. van Asseldonk).

Beschermde nesten/vogels per deelnemende agrariër:
- Van Asseldonk: 2 nesten (1 kievit en 1 wulp)
- Van Daal-Donkers: 11 nesten (11 kievit)
- Van Grinsven: 1 nest (1 scholekster)
- Juijn: 50 nesten (49 kievit en 1 gele kwikstaart)
- Van de Pas: 5 nesten (4 kievit en 1 wilde eend)

Jaarplan 2016
Het zelfde als in 2015 met daarbij een cursus voor de vrijwilligers en eventueel nieuwe vrijwilligers. Deze zal waarschijnlijk in februari/maart plaatsvinden.

Laura van Venrooij-Wilbers

Kievitnest in rieten beschermingsmandje op akker.

Agenda van de activiteiten/werkzaamheden:

Contacten onderhouden met grondeigenaren/bewerkers:	maart t/m juli, jaarrond
Observeren en nesten zoeken:	maart t/m juli
Gegevens invoeren in database:	maart t/m juli
Nesten beschermen bij bewerkingen:	maart t/m juli
Overeenkomsten afsluiten met grondeigenaren:	maart t/m juli, jaarrond
Cursussen volgen en naar bijeenkomsten gaan:	jaarrond

Bescherming tijdens aanaarden van aardappelveld van Mary van Daal.

Floron-werkgroep

Planten nemen binnen het IVN een belangrijke plaats in bij de educatie en voorlichting. Binnen IVN Bernheze is de werkgroep Floron het meest actief met planten. Floron staat voor 'floristisch onderzoek Nederland'. Bermen die door de gemeente Bernheze ecologisch worden beheerd en ecologische verbindingszones krijgen de meeste aandacht. De gegevens worden doorgegeven aan de gemeente en de stichting Floron. Door de gegevens over enkele jaren te vergelijken kan het effect van ecologisch bermbeheer worden aangetoond.

Contactpersoon
Fons Jacobs

Leden
Annie Kriele, Ien van Grunsven, Jeanne van Asseldonk, Joke Bongenaar en Marlies Lennings.

Evaluatie 2015
We hebben vijf samenkomsten in 'De Groenling' en één samenkomst in 'CC Servaes' gehad.
We hebben in totaal 25 inventarisaties gedaan; op zaterdag 30 mei hebben we op verzoek van de Stichting Natuurorganisaties De Maashorst een gedeelte van De Maashorst geïnventariseerd tijdens de 1000-soorten telling.

Van de 24 andere inventarisaties waren er;
8 in Heesch, waarvan 1 Ecologische Verbindings Zone;
5 in Nistelrode, waarvan 1 Ecologische Verbindings Zone;
6 in Dinther, waarvan 1 Ecologische Verbindings Zone;
1 in Vorstenbosch, 1 in Loosbroek;
3 in Heeswijk, waarvan 1 Ecologische Verbindings Zone.

Om een indicatie te geven: in de E.V.Z. Meeuwerloop in Nistelrode vonden we 121 soorten, waarvan de Kleverige ogentroost, wel de meest bijzondere was; zie foto onder.

We hebben 14, voor ons, nieuwe soorten gedetermineerd, waarvan twee in De Maashorst; de Blauwe bosbes Vaccinium myrtillus en het Dwergviltkruid Filago minima (Rode Lijst-soort).
Hiermee komt de totaallijst van plantensoorten in Bernheze op 501 (per 31 december 2015)

Slechts één inventarisatie, die van 1 april, is wegens enorme hagel- en regenbuien op een andere datum gedaan. De geplande inventarisatie van de Kanaaldijk Noord (richting Veghel) hebben we daarvoor laten vervallen; de werkzaamheden aan de verbreding waren toen al in volle gang. Met de 14 nieuwe soorten erbij, is het jaar 2015 voor onze werkgroep geslaagd!

Namens de Floron-werkgroep, Fons Jacobs

Kleverige ogentroost Parentucellia viscosa (Foto: Fons Jacobs)

Werkgroep Natuurgidsen

De natuurgidsen van IVN Bernheze zijn actief in alle uithoeken van de gemeente, van de Maashorst tot de Kilsdonkse Molen en Kasteel Heeswijk. Ze gidsen op verzoek van groepen en voor andere natuurorganisaties. Naast de flora en fauna vertellen ze over het landschap en culthuurhistorie.

Coördinator
Cent van den Berg

Natuurgidsen
Jan Dortmans, Mariëlle de Bont, Martien van Helvoort, Harry van der Pas, Frans de Laat, Sjan Manders, Annette Verstegen, Ien van Grunsven, Eric Kaelen, Mariken de Ruiter, Wim van Grinsven, Lily de Kleijn, Léon Weeterings.

Bijscholing
Na de natuurgidsencursus blijven de gidsen leren. De bijscholing wordt in samenwerking met IVN Uden, IVN Veghel en IVN Oss georganiseerd. In 2015 was er een korte cursus over de herkomst van dier- en plantennamen en een cursus planten determineren. In 2016 volgt een grassencursus en een cursus over het leven in en om het water.

Biowalking
Natuurgidsen van de IVN Bernheze, IVN Uden, IVN Veghel en IVN Oss werken samen met IVN Brabant aan het project Biowalking op de Maashorst. IVN Biowalking is wandelen in de natuur voor mensen met diabetes, copd en hart- en vaatziekten onder begeleiding van een IVN Natuurgids en een medisch deskundige. Er wordt vertrokken op vaste plekken rond de Maashorst. Het eerste half uur wordt er stevig doorgewandeld zonder uitleg. Na een korte pauze volgt een wandeling van een uur waarbij de natuurgids vertelt over de planten, dieren en landschap langs de route. Na afloop is er koffie of thee en kunnen er vragen gesteld worden aan de medisch deskundige.

Maashorst
Enkele van onze natuurgdisen zijn ook meerdere keren per jaar actief als gids voor Natuurcentrum De Maashorst.

Kilsdonkse Molen
Bij de Kilsdonkse Molen wordt een IVN-wandeling aangeboden door de ecologische verbindingszone langs de Aa van de molen tot aan landgoed Zwanenburg.

Kasteel Heeswijk
Elk jaar organiseert Brabants Landschap op tweede Paasdag de "Dag van het Landschap". In onze regio worden met het IVN wandelexcursies georganiseerd rond Kasteel Heeswijk. Natuurgidsen van IVN Bernheze en IVN Uden vertellen tijdens die dag op drie tijdstippen over de natuur op het landgoed rond het kasteel.

Fluisterboot
Vanaf 1 april 2016 vaart een fluisterboot over de Aa van de Kilsdonkse Molen naar Kasteel Heeswijk en weer terug, waarbij een gids informatie geeft over natuur en cultuurhistorie. Een aantal natuurgidsen van IVN Bernheze begeleiden deze activiteit en delen hun speciefieke natuurkennis met de andere gidsen.

Léon Weeterings

Harry van der Pas neemt de eigen leden mee op een wandeling door de natuur rond Servaes tijdens de viering van het 30-jarig jubileum.

Werkgroep Venel

De werkgroep VENEL organiseert binnen IVN Bernheze het landschapsbeheer. Venel betekent: Vrijwillig, Educatief, Natuur En Landschapsbeheer. De werkgroep gaat bijna iedere zaterdagochtend in de maanden november tot en met maart aan het werk in het Bernhezer landschap en natuur. De werkgroep heeft het beheer over enkele terreinen van de gemeente Bernheze en helpt particulieren bij het onderhouden van landschapselementen. De Venel werkgroep onderhoudt knotwilgen, bos, houtsingels en poelen.

Coördinatoren
Harry van der Pas, Jan Dortmans

Leden
Joost Willems, Pim Willems, Martien van Helvoort, Mariëlle de Bont, Joke Dalderup, Alfons Guiaux, Freddy van den Heuvel, Jo van den Heuvel, Dirk Key, Ben Cornelissen, Henk Kuijs, John Davies, Peter Kriele, Rob Cremers, Jan van den Broek, Léon Weeterings, Theo Brienen, Frans de Laat, Herman Kalfsterman, Hans van Sleuwen, Cor Heesakkers, Sjaak van Schijndel, Sjan Manders, Marieken Ruijter, Wim van Grinsven.

Kilsdonkse Molen
Na een moeilijke start vanwege de hartaanval van Cor tijdens het werk bij de Kilsdonkse Molen, kregen we bijna elke zaterdag goed weer zodat we flink hebben kunnen werken. Ook de opkomst van de leden van de werkgroep is goed. Hierdoor is het gelukt om de wilgen op de parkeerplaats bij de molen en de Kilsdonkseweg te snoeien. Op de parkeerplaats bij de fluisterboot hebben we nog een wilg geplant voor Cor.

Klotbeek
Hierna hebben we een flink stuk bij de Klotbeek kunnen snoeien. Voor het behoud van de Klotbeek is het nodig dat de begroeiing aan de oever regelmatig gesnoeid wordt. Het stuk dat we dit seizoen aanpakten is ca 25 jaar geleden ook gesnoeid. Als je naar de foto's kijkt zie je dat er veel kan groeien in zo'n periode.

Wilgen knotten bij de Kilsdonkse Molen

Erwtensoep na gedane arbeid bij Watergat in Loosbroek.

Dier- en Tuinweide
In 2016 kregen de wilgen van de dier en tuinweide aandacht. Freddy zal hier nog enkele vrouwelijke wilgen, waaraan de katjes groeien, bijplanten. Dit is belangrijk voor de bijen.

Watergat
Daarna volgde het pompveld aan het Watergat. Brabant Water wil de leidingstraten vrij hebben van grote bomen. Het aardige is, dat dit goed is voor de struiklaag en dit bevordert de biodiversiteit in dit gebied. Onze gidsen hebben dit gebied geadopteerd om te monitoren. We zijn dan ook benieuwd naar de ontwikkelingen.

Aa-dal
Verder hebben we wilgen geknot in het Aadal langs het fietspad naar Kasteel Heeswijk. Deze wilgen zijn zo oud en bijzonder dat we volgende keer graag een paar nieuwe zetten.

Overig werk
Het seizoen ronden we af met wat kleinere projecten zoals de ecologische tuin in de Heilarensestraat, de pastorietuin in Heeswijk, het Servaespad en de Ontmoetingstuin in Dinther om af te sluiten met de jaarlijkse opruimdag van het buitengebied.
Samengevat grote gezelligheid en goed voor de natuur.

Harry van der Pas

Veel werk aan de oever van de Klotbeek.

De oever van de Klotbeek na de 4 werkochtenden.

Werkgroep Gemeentelijke plannen

IVN Bernheze komt op voor de natuur, het landschap en het milieu door binnen de gemeente mee te praten en te denken over bestemmingsplannen, reconstructieplannen, landschapsplan en milieubeleid. De werkgroep Gemeentelijke plannen levert een afvaardiging voor het gemeentelijke partneroverleg buitengebied. De werkgroep komt ongeveer zes keer per jaar bij elkaar.

Coördinatoren
Theo Brienen en Jan van den Broek

Uitvoering
Wat betreft natuur en landschap is 2015 het jaar van de uitvoering. Op verschillende locaties zijn plannen waar jaren van voorbereiding aan vooraf zijn gegaan, uitgevoerd of is begonnen met de uitvoering.

Natuurcompensatie
Het meest sprekende wat dit betreft is toch wel de natuurcompensatie die met de uitbreiding van golfbaan de Hooghe Vorsel aangelegd is en waar zo'n vijftien jaar aan voorbereiding aan vooraf is gegaan. In Heeswijk–Dinther werd in het Aa-dal een start gemaakt met het verbreden van de N279; in de volksmond de 'Kanaaldijk'. Ook hier sprake van natuurverlies die gecompenseerd dient te worden, maar nog steeds is niet duidelijk hoe en waar dat zal gaan gebeuren. IVN heeft daar regelmatig aandacht voor gevraagd; met deze werkwijze zou een particulier project al lang stilgelegd zijn.

Maashorst
Voor het Maashorstgebied werd in 2015 een Inrichtings- en Beheerplan (IBeP) vastgesteld. In zo'n plan is vastgelegd hoe het gebied beheerd gaat worden; een natuurkern in het hart van de Maashorst waar de natuur zijn gang kan gaan met begrazing en daar omheen een schil waar kleinschalige landbouw toegestaan zal worden.
Om de verbinding van de aanliggende kernen met het Maashorstgebied te versterken zijn in 2015 een aantal brainstormsessies gehouden en ideeën verzameld. IVN Brabant is samen met de lokale afdelingen gestart met het project "de Groene Loper", waarbij particulieren worden uitgenodigd en gestimuleerd met ideeën te komen om hun woonomgeving mooier, groener en leuker te maken. IVN Bernheze speelt ook hierin een belangrijke rol.

Boerenerven
Samen met Brabants landschap heeft ZLTO Bernheze in 2015 een project afgerond, waarbij zo'n 50 boerenerven met het nodige groen landschappelijk zijn ingepast in de omgeving. Hierbij is speciaal gelet op het versterken van de biotoop voor de steenuil, de groene "ambassadeur" van gemeente Bernheze.

Wil je meer weten over deze ontwikkelingen of heb je belangstelling om mee te denken over dit soort initiatieven en projecten, laat het ons dan weten.

Theo Brienen

Gesprekken in Nistelrode over Project 'De Groen Loper'.

Vlinder- en libellenwerkgroep

**De vlinder- en libellenwerkgroep is een gezamenlijke werkgroep van IVN Bernheze en IVN Oss.
De werkgroep heeft als doel de beleving met en de kennis over vlinders en libellen te vergroten en de vlinder- en libellenstand in de gemeenten Bernheze en Oss te bevorderen door vlinders en libellen te inventariseren en voorlichting te geven aan de leden, de gemeenten en de burgers.**

Leden IVN Bernheze
Cent van den Berg, Femke Brouwer, Fons Jacobs, Dick Rakhorst, Joep Steur, Desiree Rooijackers en Eric Kaelen.

Evaluatie 2015
Onze elke-14-daagse vlinderwandelingen begonnen op zondag 3 mei; de laatste was op zondag 27 september. Onze dagexcursie in 'De Mortelen' ging wegens het slechte weer helaas niet door. In totaal hebben we dit jaar 11 mooie vlinderwandelingen gelopen.
Van de zeven geplande nachtvlindernachten zijn er vijf doorgegaan; ook de Nationale Nachtvlinder Nacht op 11 september ging wegens de te slechte weersomstandigheden helaas niet door.
Zoals uit bovenrstaande foto van een Grote beer *Artica caja* (Foto: Fons Jacobs) blijkt zijn nachtvlinders helemaal niet saai en weinig kleurrijk!

We zijn vier avonden samengekomen, (met de Insecten, vlinder- en libellenwerkgroep IVN Oss) in het Natuur- en Milieu- Educatie- centrum in Oss. Drie daarvan, één in januari en één in februari en één in april, hebben we besteed aan kennis- en informatie-uitwisseling. Hierbij staan dan foto's die in het voorgaande jaar van insecten zijn gemaakt, door diverse leden, centraal.
Eén avond in november werd besteed aan evaluatie van 2015 en de programmasamenstelling van 2016.

Werkgroepleden van IVN Bernheze en IVN Oss samen in het veld.

Het jaar 2015 was volgens mij redelijk goed wat de soorten en de aantallen nachtvlinders betreft. Het was matig wat de aantallen van de diverse soorten dagvlinders betreft, terwijl de soorten wel vrij goed aanwezig waren, sommigen vlogen dit jaar tot wel eind november.

Namens de Vlinder- en libellenwerkgroep, Fons Jacobs

Werkgroep Uilenbescherming

Binnen IVN Bernheze zijn er twee uilenwerkgroepen: Nistelrode-Heesch-Loosbroek en Heeswijk-Dinther-Vorstenbosch. Deze werkgroepen zetten zich in voor kerk- en steenuilen, door het plaatsen van nestkasten op plekken waar de uilen genoeg voedsel kunnen vinden. De kasten worden door Brabants Landschap (BL) beschikbaar gesteld.

Contactpersonen
Eric van Dijk (Nistelrode-Heesch-Loosbroek),
John Davies (Heeswijk-Dinther-Vorstenbosch)

Uilenwerkers
Laura en Frank van Venrooij, Léon Weeterings, Rene van Esch, Theo Brienen, Femke Brouwer, Harrie van de Berg, Jos van Empel, Maayke Snelting, Martien van de Lee.

Evaluatie
Weersomstandigheden en omgeving hebben grote invloed op het aanbod van prooien voor vogels. Als een vogel met jonge kuikens niet snel reageert, verhongeren de jongen in het nest. Bij de uilen hebben we afgelopen jaar goed kunnen zien wat het betekent als de muizenstand net voor het broedseizoen ineen stort. De uilen pasten hun legsels aan. Ze hadden dit jaar kleinere legsels dan gemiddeld. De steenuil kon nog redelijk omschakelen op andere prooien zoals meer wormen en meikevers, ook werden dit jaar opvallend veel kleinere vogeltjes als prooi gepakt. Ook zijn er geluiden dat zowel bij steen- als kerkuil de jongste en zwakste uiltjes werden geconsumeerd om de sterksten te laten overleven. Klinkt misschien erg vreemd voor ons maar dit is de enige manier om toch nog enkele jongen in nest groot te krijgen. De kerkuil kan niet omschakelen op andere prooi omdat hij bijna alleen muizen op zijn dieet heeft staan. Gevolg van dit alles in ons gebied is wel een stabiel aantal broedgevallen, maar kleinere legsels en minder vliegvlugge jongen dan andere jaren. Gelukkig is het wel zo dat als de muizenstand weer aantrekt dit direkt een positief effect heeft op het broedsucces van de uilen. Dit is een natuurlijke golfbeweging.

Groei
Per saldo kunnen we wel zeggen dat over de langere termijn er toch een gestage groei is van de uilenstand in Bernheze. Dit komt o.a. door verbetering van het broedgebied door veel vergroenings- en erfprojecten bij onze bewoners in het buitengebied. Ook dankzij de goede contacten in Bernheze met de burgers sporen we elkaar jaar als uilenwerkgroep wel weer een paar nieuwe uiltjes op die we dus woongelegenheid kunnen geven in de vorm van een broedkast. Oude schuurtjes worden gesloopt maar bij nieuwbouw wordt gelukkig vaak rekening gehouden met onze uilen.

Invliegopening kerkuilenkast in nieuwbouw aan Vosbergstraat in Heesch.

Jonge steenuilen.

Ransuil in Heesch-Vinkel.

Ransuilen
Dit jaar hadden we zelfs een broedgeval van een ransuil in onze gemeente waar we erg blij mee zijn. Komend jaar willen we wat extra aandacht aan deze soort besteden. We hebben sinds kort contact met de coördinatoren van ransuilwerkgroep Brabant. De ransuil heeft het erg moeilijk in ons land. Ze zijn de afgelopen decennia door haviken en bosuilen uit de bossen verjaagd. En elders hebben ze moeite om een oud kraaien nest o.i.d. te veroveren, wat nodig is omdat net als alle andere uilen, ze zelf geen nesten bouwen. We gaan ook intensiever op zoek naar winterroeste (slaapplaatsen) van de ransuil. Meestal zitten ze in de winter bij elkaar in een naaldboom of den bij een begraafplaats of een rustige achtertuin.

Kliminstructie
Het meeste werk zit 'm in het plaatsen, controleren en onderhouden van speciale nestkasten. Een deel van deze nestkasten hangt op locaties die zonder klim- en klauterwerk niet te bereiken zijn. Brabants Landschap heeft een risico-analyse gemaakt van het uilenwerk en heeft graag dat het risico op ongelukken zo klein mogelijk blijft. Daarom is Brabants Landschap begonnen met een kliminstructie voor uilenwerkers en geeft een cursus "Veilig werken op hoogte". Enkele Bernhezer uilenwerkers hebben deze cursus met succes gevolgd. Ook hebben de werkgroepen enkele klimtuigjes gekregen van BL die jaarlijks gekeurd moeten worden.

Resultaten Nistelrode-Heesch-Loosbroek:

	Aantal kasten	Bezet territorium/activiteit	broedgeval	jongen
2015 Kerkuil	25	10	6	24
2015 Steenuil	48	25	15	30
2014 Kerkuil	19	7	4	14
2014 Steenuil	44	19	11	39

Resultaten Heeswijk-Dinther en Vorstenbosch:

	Aantal kasten	Bezet territorium/activiteit	broedgeval	jongen
2015 Kerkuil	15	5	2	3
2015 Steenuil	28	8	6	10
2014 Kerkuil	13	6	4	11
2014 Steenuil	28	8	4	15

Internationaal symposium
We zijn afgelopen jaar naar Zeeuws-Vlaanderen afgereisd om een internationaal symposium over de steenuil bij te wonen. Wij zitten aan de noordkant van het verspreidingsgebied in Europa. In bijvoorbeeld Denemarken leven maar enkele steenuiltjes en in Portugal naar schatting 25000. Wel herkenbaar zijn de problemen waar we in heel Europa tegen aanlopen: een steeds kleiner en te opgeruimd buitengebied.

Oss
In 2015 zijn we door Landschapsbeheer Oss gevraagd om samen met de Osse wethouder een steenuilenkast mee te plaatsen op de 'Landerij van Tosse'. Dit om ook in Oss meer aandacht te vragen voor het uilenwerk. In september hebben we de steenuilenkast en kerkuilenkast in de Gevangentoren van Megen vervangen. Wij als Bernhezer uilenwerkgroep zijn dus ook actief over de gemeentegrenzen.

Informatieuitwisseling
Uilenwerkgroep Bernheze heeft ook een app-groep om zo snel mogelijk nieuwtjes uit te wisselen, en om hulp te vragen voor kastcontroles ed.
Verder hebben we weer veel uilenballen en infoboekjes uitgedeeld aan schooljuffen in de regio voor uilenprojectjes.

Eric can Dijk

Kliminstructie door Marco Renes van Brabants Landschap.

Gastgever Dhr. Brands en uilenwerker Theo Brienen.

Sandd
Port betaald
Port payé

INDIEN ONBESTELBAAR:
P/A ABDIJSTRAAT 40
5473 AG HEESWIJK - DINTHER

Namen en Adressen

BESTUUR
Voorzitter: Frans de Laat,
0412-452330, frans.de.laat@home.nl
Secretaris: John Davies,
0413-292839, familiedavies@home.nl
Penningmeester: Jan Smets,
06-10223555, jcsmets@home.nl
Bestuurslid: Ien van Grunsven,
0413-341741, adenienvangrunsven@home.nl
Bestuurslid: Mariken Ruiter
06-24674610; marikenruiter@zonnet.nl
Bestuurslid: Léon Weeterings,
06-12711074, leon.weeterings@home.nl

CORRESPONDENTIEADRES
Abdijstraat 40, 5473 AG Heeswijk-Dinther
ivnbernheze@gmail.com

VERENIGINGSGEBOUW
Cultureel Centrum Servaes
Raadhuisplein 24
5473 GC Heeswijk-Dinther

WEBSITE
www.ivn.nl/bernheze
Voor achtergrondinformatie, nieuws en activiteiten.

WERKGROEPEN
Venel: Harry van der Pas,
06-52317518, ahmvanderpas@planet.nl
Jan Dortmans,
0413-350764, jandortmans@home.nl
Natuurontwikkeling & Gemeentelijke plannen:
Theo Brienen,
06-28666257, tbrienen@home.nl
Jan van den Broek,
0413-292187, jhmvandenbroek@gmail.com
Vlinders & Libellen: Fons Jacobs,
0413-292738, gerryfons@telfort.nl
Weidevogels: Laura van Venrooij
06-23541158, lauraven@home.nl
Uilen Heesch & Nistelrode: Eric van Dijk
06-44734096, e.van.dijk@home.nl
Uilen Heeswijk-Dinther: John Davies
0413-292839, familiedavies@home.nl
Berminventarisaties: Fons Jacobs,
0413-292738, gerryfons@telfort.nl
Bibliotheek: Peter Kriele,
0413-292387, peterkriele@gmail.com
Wandelpaden: Henk Bronts,
0413-229533, wandelnetwerk@ivnbernheze.nl
Excursies & Natuurgidsen: Cent van den Berg,
0413-229504, centvandenberg@me.com
Contactblad: Eric Kaelen,
redactie.bladgroen@gmail.com
Website: Léon Weeterings,
06-12711074, leon.weeterings@home.nl

ivn Bernheze

Steun ons

Leden €24,-- per jaar
Huisgenootleden €14,-- per jaar
Jeugdleden en studenten € 12,-- per jaar

Je krijgt het contactblad BLADGROEN van IVN Bernheze twee maal per jaar thuis gestuurd.
Vanuit IVN Nederland krijg je vier maal per jaar het blad 'Mens en Natuur'.

Wil je lid worden?
Vul dan het inschrijfformulier op de website in en stuur dit op naar het secretariaat. Je bent van harte welkom.

Schenkingen & Giften:

IVN Bernheze is een ANBI
(Algemeen Nut Beoogde Instelling)
Dit heeft fiscale voordelen voor de Nederlandse belastingbetaler die een gift doet aan onze vereniging.

IBAN-nummer NL97 RABO 0111 6106 80
t.n.v. IVN Bernheze te Heeswijk-Dinther